

Epidemie opičích neštovic – aktuální epidemiologická situace ve světě a v ČR

V souvislosti s nastávajícím festivalem „Prague Pride“ od 8. do 14. srpna 2022 připomínáme současnou alarmující situaci ve výskytu opičích neštovic („monkeypox“). Předkládáme aktuální epidemiologická data a základní informace o onemocnění, včetně preventivních opatření. Informace platné k 4. srpnu 2022

WHO vyhlásila stav ohrožení veřejného zdraví mezinárodního významu v souvislosti s šířením opičích neštovic

Dne 23. července 2022 generální tajemník Světové zdravotnické organizace (WHO) Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus prohlásil globálně se rozšiřující ohnisko opičích neštovic za stav ohrožení veřejného zdraví mezinárodního významu **„Public Health Emergency of International Concern“ (PHEIC)**.

Zdroj: <https://www.who.int/europe/news/item/23-07-2022-who-director-general-declares-the-ongoing-monkeypox-outbreak-a-public-health-event-of-international-concern>

Riziko nákazy v Evropě je vysoké, v měřítku celosvětovém je středně vysoké.

Tři čtvrtiny ze všech případů opičích neštovic v rámci této epidemie byly hlášeny v evropském WHO regionu. Většina případů byla identifikována hlavně mezi muži, kteří mají sex s muži (MSM). Je však důležité poznamenat, že nakazit opičími neštovicemi se může každý, bez ohledu na svou sexuální orientaci a pohlaví. Byly zaznamenány případy i u žen a u dětí. Riziku infekce jsou vystaveni lidé, kteří jsou v úzkém kontaktu s někým, kdo je infekční, zejména sexuální partneři. Riziko nákazy je vysoké zejména u osob s mnoha sexuálními partnery. Potenciálně jsou v riziku také členové domácnosti a zdravotníci.

Atypické ohnisko opičích neštovic bylo v evropském regionu WHO vyhlášeno v květnu 2022 po zprávách o řadě případů onemocnění v několika členských státech, kde tato nemoc původně nevyskytovala a není zde endemická. Virus opičích neštovic se rychle rozšířil po světě. Všechny dosud zjištěné případy v tomto ohnisku byly způsobeny mírnějším západoafrickým typem viru opičích neštovic.

PHEIC znamená, že výskyt je vážný, náhlý, neobvyklý nebo neočekávaný; že představuje riziko pro veřejné zdraví za hranicemi postižených zemí; a že může vyžadovat naléhavou mezinárodní reakci. PHEIC má mobilizovat celosvětové společenství k přijetí koordinovaných opatření ke kontrole šíření této choroby a ochraně komunit.

Aktuální epidemiologická situace v Evropě:

Ke dni 2. srpna 2022 bylo v 38 zemích evropského regionu WHO identifikováno celkem 15 926 případů opičích neštovic, které byly hlášeny přes mezinárodní zdravotnické předpisy tzv.

„International Health Regulations“ (IHR). Data o 15 624 jednotlivých případech opičích neštovic z 32 zemí byla nahlášena do Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a Regionální kanceláře WHO pro Evropu prostřednictvím hlásičeho systému „The European Surveillance System“ (TESSy).

Z těchto 15 624 případů nahlášených do TESSy bylo 15 524 laboratorně potvrzených. Dále u 203 případů, kde byly k dispozici výsledky sekvenace viru, byla potvrzen západoafrický typ viru (West African clade). První zaznamenaný případ je z 11. března 2022. Většina případů se vyskytla u mužů (15439/15572 - 99.1%) a ve věku 31-40 let (6349/15595 - 41%). Mezi případy se známým údajem o HIV statusu bylo 36% (2690/7487) HIV pozitivních. U většiny nemocných se projevila vyrážka (9126/9626 - 94.8%) a nespecifické příznaky jako horečka, únava, bolesti svalů, zimnice a bolesti hlavy (6300/9626 - 65%). Jen 5,6 % (399) postižených bylo hospitalizováno, tři pacienti byli přijati na jednotku intenzivní péče, z nichž jeden pro jiné důvody než opičí neštovice a ostatní dva zemřeli. U 41 osob bylo hlášeno zdravotnické povolání, nicméně nedošlo u nich k expozici nákaze během výkonu profese.

Zdroj: Joint ECDC-WHO Regional Office for Europe Monkeypox Surveillance Bulletin <https://monkeypoxreport.ecdc.europa.eu/>

Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) provádí aktualizace pro země EU/EHP, západní Balkán a Turecko dvakrát týdně (úterý a pátek) na podkladě anonymních dat hlášených z jednotlivých zemí, přičemž uvádí počet případů opičích neštovic hlášených do evropského systému TESSy nebo shromážděných prostřednictvím epidemiologického zpravodajství ECDC, tzv. „Epidemic Intelligence“ z oficiálních veřejných zdrojů.

Od začátku současné epidemie opičích neštovic ke dni 1. srpna 2022 bylo hlášeno z 27 zemí EU/EHP celkem 12 186 potvrzených případů opičích neštovic: Španělsko (4 298), Německo (2 677), Francie (2 054), Nizozemsko (879), Portugalsko (633), Itálie (479), Belgie (393), Rakousko (132), Dánsko (99), Švédsko (88), Irsko (85), Polsko (59), Norsko (55), Maďarsko (39), Slovinsko (35), Řecko (32), Lucembursko (30), Rumunsko (21), Česko (20), Finsko (20), Malta (17), Chorvatsko (12), Island (10), Estonsko (6), Slovensko (6), Bulharsko (4) a Lotyšsko (3).

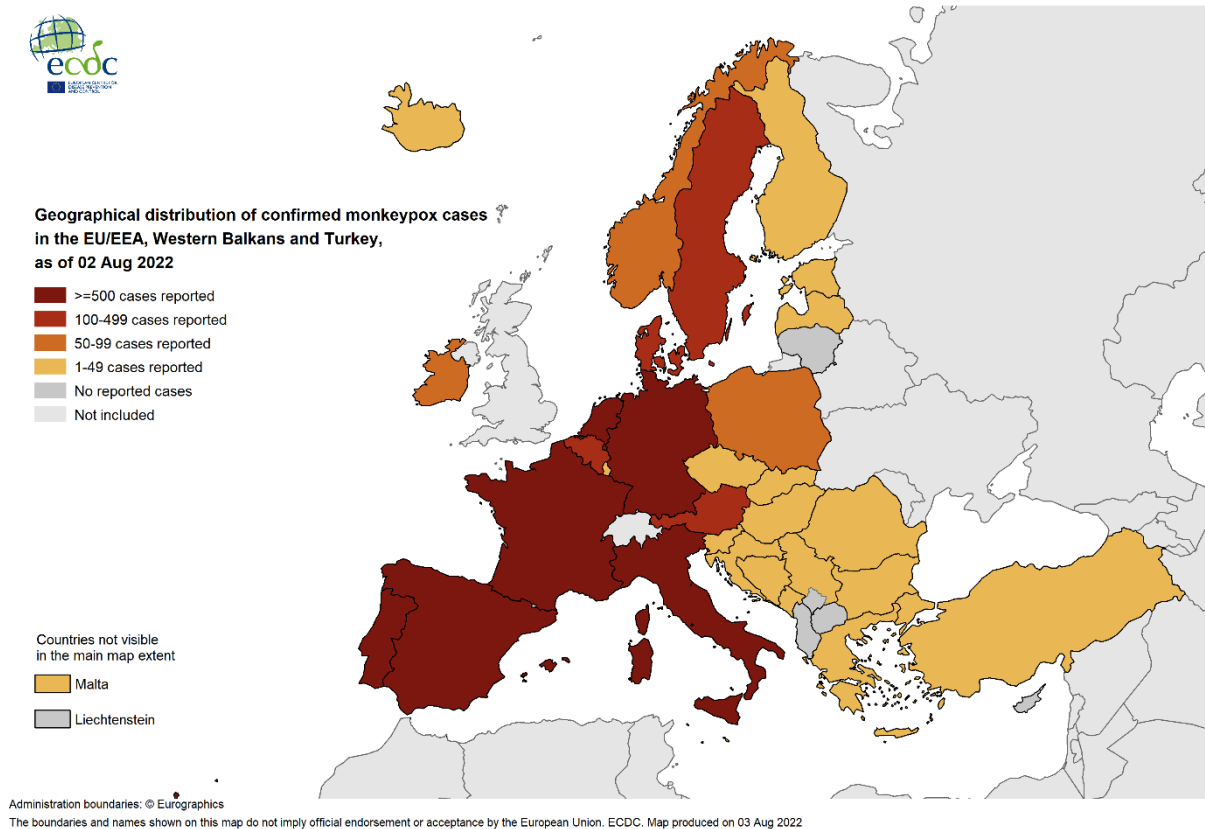
Byla hlášena dvě úmrtí pacientů s opičími neštovicemi ze Španělska

Ze zemí západního Balkánu bylo nahlášeno 11 případů: Srbsko (10) a Bosna a Hercegovina (1). Dále byl hlášen jeden případ z Turecka.

Zdroj: ECDC <https://www.ecdc.europa.eu/en/monkeypox-outbreak>

Obrázek 1:

Geografická distribuce případů opičích neštovic v zemích EU/EHP, na západním Balkáně a v Turecku ke dni 2. srpna 2022

Zdroj: <https://monkeypoxreport.ecdc.europa.eu/>

Aktuální epidemiologická situace v České republice

Případy z České republiky se v rámci národního systému surveillance hlásí přes elektronický Informační Systém Infekční Nemoci (ISIN). Ke dni 3. srpna 2022 bylo nahlášeno do ISIN celkem 26 případů onemocnění opičími neštovicemi. Podle analýzy anonymních údajů se zatím všechna onemocnění vyskytla u mužů, ve věku od 17 do 44 let, podle věkových skupin: 2 případy (15-19 letí), 1 případ (20-24 let), 10 případů (25-34 let), 13 případů (35-44 let). Podle místa bydliště se jednalo o osoby z pěti krajů ČR, přičemž nejpostiženější je hlavní město Praha. Sedm případů bylo importovaných ze zahraničí (Belgie, Španělsko, Portugalsko, Francie, Německo) u ostatních 19 případů došlo k nákaze v České republice. Šest osob bylo hospitalizováno. K přenosu nákazy došlo převážně při úzkém kontaktu v rámci sexuálních aktivit.

Zdroj: ISIN